

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

حوزه علمیه فاطمه الزهرا (س) بندر ترکمن

تحقیق رشد ۶

عنوان :

شاخصه های اخلاقی طلبه ایده آل باتاکید بر سیره عملی پیامبر اعظم (صلی الله آله وسلم) وائمه معصومین (علیهم السلام)

استاد راهنما :

عباسعلی نظر نوکنده

محقق :

مریم سرگزی

نرگس دهمرده

مهر ۱۳۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

سپاس خدای را که سخنوران ، در ستودن او بمانند و شمارندگان ، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان ، حق او را گزاردن نتوانند . و سلام و درود بر محمد و خاندان پاک او ، طاهران معصوم ، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است .

در ادامه از زحمات استاد ارجمندمان حجه الاسلام احمد بیگی سپاسگذاریم که اگر همکاری و مساعدت علمی ایشان نبود قطعا این مهم میسر نمی شد.

تقدیم به

تقدیم به همه شهدای حماسه و ایثار بویژه شهدای غواص کربلای ۴ هم آنان که از اروند گذشتند و به خدا رسیدند پیکرهایی که هرگز برنگشتند و در جلسه سکوت هم صحبت نیزارها شدند و اینک مدفن شان رودخانه مطهر اروندست و سنگ قبرشان تمامی آبهای دنیا

چکیده

این مطالعه با هدف « شاخصه های اخلاقی طلبه ایده آل باتاکید بر سیره عملی پیامبر اعظم (ص) وائمه معصومین (ع) » انجام، و در آن تلاش گردیده تا به این سوال پاسخ داده شود که شاخصه های اخلاقی طلبه ایده آل با تاکید بر سیره عملی پیامبر اعظم (ص) وائمه معصومین چیست؟ و تحقیق از نوع تحقیقات « پیمایشی » و روش به کار رفته در این مطالعه میدانی است. داده های مورد نیاز متناسب با اهداف و سوالات تحقیق با استفاده از فیش، جمع آوری و در تحلیل داده ها از روش تحلیل محتوا و پیمایشی استفاده شده است. از مهمترین نتایج این مطالعه می توان به این موارد اشاره نمود که گرچه شرایط زندگی کنونی با زمان پیامبر (ص) و همچنین ائمه معصومین (ع) متفاوت می باشد اما طلاب با درک صحیح از ارزش های دینی و اخلاقی پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) در سیره عملی آنها توانسته اند از سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه معصومین بهره مند شوند گرچه این بهره مندی به نسبت میزان درک صحیح از سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه (ع) در بین طلاب متفاوت می باشد اما حتی اندک درکی از سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) می تواند چراغ راهی برای طلاب باشد تا مسیر راستین حقیقت را بپیمایند.

کلید واژه: شاخصه های اخلاقی، سیره عملی پیامبر اسلام (ص)، طلبه، زی طلبگی

به نظر شما شما گوشه گیری و خجالتی بودن یک طلبه نشانه تواضع و فروتنی آن است و تاثیر گذاری بر روی جامعه دارد.	۰.۰۰۲	۰.۱۸	٪۱۸
آیا رفتار خوب یک طلبه می تواند روی دیگران تاثیر گذار باشد	۰.۰۰۰	۰.۸۳	۸۳٪
آیا طلبه امروزی می تواند خودش را با معیارهای دینی و عرفی جامعه سنخیت دهد	۰.۰۰۳	۰.۷۷	٪۷۷
آیا رفتار طلبه امروزی توانسته روی افراد جامعه تاثیر گذار باشد	۰.۰۰۰	۰.۶۴	۶۴٪
رفتارهای طلبه باعث شده مردم از آنها فراری باشند	۰.۰۰۱	۰.۶	٪۶
استقبال کم افراد به ورود به حوزه های علمیه رفتارهای نامناسب طلبه ها است	۰.۰۰۰	۰.۴	٪۴
طلبه امروزی توانسته مانند گذشته تاثیر مثبتی بر روی افراد جامعه داشته باشد.	۰.۰۰۰	۰.۷۱	٪۷۱
به نظر شما آیا طلبه امروزی توانسته در مراسمات شئونات طلبگی را رعایت کند.	۰.۰۰۰	۰.۶۹	۶۹٪
آزمون دو جمله ای در سطح اطمینان ۹۵ درصد ، مشخصات (Cut Point = 3 , Test Proportion = 0.50) گرفته شده است.			

با توجه به نتایج جدول ۴-۵ مشخص می گردد که اخلاق طلبگی توانسته است مسائل اجتماعی را تعدیل کند و در واقع بیش از اینکه اخلاق طلبگی از مسائل اجتماعی تاثیر پذیر باشد این مسائل اجتماعی می باشد که تحت تاثیر اخلاق طلبگی قرار می گیرد و یک طلبه با رعایت اخلاق طلبگی می تواند تاثیر مثبت و مناسبی را بر مناسبات اجتماعی افراد گذارد.

۴-۲-۳- تاثیر مدرنیته بر اخلاق طلبگی

در جدول شماره ۴-۵ گویه های مربوط به بررسی تاثیر مدرنیته بر اخلاق طلبگی آورده شده است. در این جدول ۶ مورد بررسی می گردد تا تاثیر مدرنیته بر اخلاق طلبگی سنجیده شود.

جدول ۴-۵- بررسی تاثیر مدرنیته بر اخلاق طلبگی

گویه ها			آزمون دو جمله ای
سطح معناداری	نسبت مشاهده شده	درصد تاثیر	
۰.۰۰۰	۰.۷۹	۷۹٪	به نظر شما طلبه امروزی با توجه به جامعه ای که مدرنیته است می تواند خودش را با جامعه سنخیت دهد.
۰.۰۰۰	۰.۲۹	٪۲۹	نظر شما طلبه امروزی باید به رنگ سال اهمیت دهد
۰.۰۰۱	۰.۹۲	۹۲٪	به نظر شما طلبه باید به روز باشد

طلبه توانسته هم به روز باشد هم شان طلبگی را حفظ کند	۰.۰۰۰	۰.۶۸	٪۶۸
طلبه ها امروزی بیشتر به فکر مدرک گرفتن هستند	۰.۰۰۰	۰.۳۲	٪۳۲
طلبه باید در فضای مجازی باشد	۰.۰۰۱	۰.۸۲	٪۸۲
آزمون دو جمله ای در سطح اطمینان ۹۵ درصد ، مشخصات (Cut Point = 3 , Test Proportion = 0.50) گرفته شده است.			

با توجه به نتایج جدول ۴-۵- مشخص می گردد که اخلاق طلبگی تعارضی با مدرنیته ندارد بلکه اخلاق طلبگی شامل ارزش هایی می باشد که می تواند خود را با زمان های مختلف تطبیق دهد. در واقع اخلاق طلبگی می تواند تاثیر مثبت مدرنیته را جذب و آنها را در راستای پیشبرد اخلاقیات استفاده کند. یک طلبه باید مطابق با نیازهای جامعه خود را به روز کند اما نباید ارزش های پایدار در اخلاق طلبگی را فراموش یا کمرنگ ببیند. در واقع اخلاق طلبگی از دیرباز تاکنون توانسته است ضمن حفظ ارزش های اسلامی و مطابق با سیره عملی پیامبر(ص) و ائمه معصومین(ع) با مدرنیته همگام شود ارزش های خود را به مدرنیته تحمیل نماید.

فصل پنجم

نتیجه گیری و پیشنهادات

۵-۱- نتیجه گیری

در جامعه امروزی که پر از هجمه های ضد ارزشی و همچنین مادی گرایانه می باشد بدون یک الگو نمی توان مسیر مستقیم را طی کرد و حقیقت را دریابید. قطعاً بهترین الگوی هر دینی رسول و پیام آور آن دین می باشد و از این رو برای مسلمانان پیام اسلام (ص) به عنوان پیام آور راستین این دین بهترین الگو می باشد. سیره عملی ایشان چراغ راه ملت اسلامی و الگویی برای تمام زمان ها می باشد. ائمه معصومین (ع) نیز با توجه به معصوم بودن و عاری از گناه بودن از بهترین الگوهای دینی و انسانی هستند که می توان بر اساس سیره عملی آنها به بالاترین درجات انسانی رسید. روحانیت و به ویژه طلاب برای چراغ راه خود از این دو الگوی بی نظیر بهره مند هستند و می توانند با عمل به سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) مسیر راستین را طی کنند. در این پژوهش به بررسی تاثیر پذیری اخلاق طلبگی از سیره علمی پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) پرداخته شد که نتایج تحقیق نشان داد با اینکه درک کامل از سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) برای همه طلاب

مقدور نیست اما پیروی طلاب از این مسیر و الگوی گیری از پیامبر(ص) و ائمه معصومین(ع) مشهود می باشد. گرچه مدرنیته باعث شده است شرایط زندگی کنونی با زمان زندگی پیامبر اکرم(ص) و ائمه معصومین(ع) متفاوت باشد اما ارزش های دینی و همچنین ارزش های اخلاقی و انسانی همیشه پایدار هستند و می توان با در نظر گرفتن این ارزش ها در هر زمانی خود را به سیره عملی پیامبر(ص) و ائمه معصومین(ص) نزدیک کرد و به انسانی کامل تر شدن نزدیک شد.

۵-۲-پیشنهادهات

- پیشنهاد می گردد با برگزاری همایش ها و کارگاه های شناخت سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه معصومین(ع) شناخت عمیق تری را برای طلاب سبب شد و از این رو اخلاق طلبگی را تحت تاثیر بیشتری از سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه(ع) قرار داد.

- پیشنهاد می گردد طلاب تحت آموزش و به روز شدن بیشتر و فراگیرتر توسط اساتید مسلط به ارزش های طلبگی قرار گیرند.

منابع

قرآن

- ۱- ارفع، کاظم، منش طلبگی، قم، فیض کاشان، ۱۳۷۴
- ۲- اکبری، محمود، احترام و تکریم، قم انتشارات اسلامی ۱۳۸۴
- ۲- اصفهانی، راغب، مفردات الفاظ قرآن، قم، موسسه مطبوعاتی اسماعیلیان، بیتا
- ۳- ابن منظور، لسان العرب، قم، نشر ادب حوزه، ۱۳۶۳
- ۴- حجتی، محمد باقر، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۰
- ۵- حوزه ش ۴، قم دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۳
- ۶- حوزه ش ۴، قم دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴ ر
- ۷- خمینی، روح الله، صحیفه سجادیه، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۰
- ۸- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، تهران، چاپ سیروس، ۱۳۳۹
- ۹- رفیعی، جعفر، تزکیه روح، تهران، یاران قائم، ۱۳۷۶
- ۱۰- شبیر، عبدالله، اخلاق شبیر، قم، دفتر معارف، ۱۳۸۰
- ۱۱- صرفی پور، محمد، تهران، صرفی پور، ۱۳۹۴
- ۱۱- طباطبایی، محمد رضا، قم، دارالعلم، ۱۳۶۸
- ۱۲- فرجی، مجتبی، زندگی در آینه اعتدال، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۰
- ۱۳- عالم زاده، محمد، ارزش و افتخارات طلبه قم، وثوق، ۱۳۸۵
- ۱۴- عالم زاده، محمد، طلبه و راه و رسم طلبگی قم، ۱۳۸۰
- ۱۵- عالم زاده، محمد، سیمای آرمانی طلبه از نگاه مقام معظم رهبری، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۳
- ۱۶- عالم زاده، محمد، در آمدی برزی طلبگی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۴